

Kulturdepartementet  
103 33 Stockholm

2018-02-28  
DDnr: 1.1.1/2015:209

Er referens: Ku2017/02582/LS (delvis)

## **Delredovisning av hittills gjorda erfarenheter 2015–2017 inom satsningen Äga rum (Konst händer)**

Härmed överlämnas Statens konstråds delredovisning av hittills gjorda erfarenheter 2015–2017 inom satsningen *Äga rum (Konst händer)*.

Beslut i ärendet har fattats av direktör Magdalena Malm och föredragande har varit projektchef Lena From. I ärendets beredning har även producent Joanna Zawieja deltagit.

Kopia på redovisningen har även skickats till Statens kulturråd och Myndigheten för kulturanalys.

Med vänlig hälsning

  
Magdalena Malm, direktör

Kopia: Myndigheten för kulturanalys ([info@kulturanalys.se](mailto:info@kulturanalys.se))  
Statens kulturråd ([kulturradet@kulturradet.se](mailto:kulturradet@kulturradet.se))

# DELREDOVISNING 2018

## ÄGA RUM: KONST HÄNDER



## INNEHÅLL

Bakgrund .....	2
<i>Konst händer</i> - så här långt .....	2
Processen.....	3
Förberedningsfas.....	3
Urvalsprocess.....	3
Fördjupad undersökningsfas .....	3
Produktionsfas.....	4
Utmaningarna - några exempel.....	4
<i>Konst händer</i> - koppling till social hållbarhet .....	5
<i>Konst händer</i> - koppling till stadsutveckling.....	6
Resultat .....	7
Praktiska exempel på offentlig konst.....	7
Exempel på övergripande teman.....	7
Utveckling av metoder .....	8
Kunskapsspridning och forskning.....	9
Erfarenheter i sammanfattning .....	10
Slutsatser.....	12
Bilagor	
Bilaga 1: Förutställningar.....	13
Bilaga 2: Mediereaktioner i urval .....	14
Bilaga 3: Röster i urval .....	15

## BAKGRUND

Regeringen har gett Statens konstråd i uppdrag att till regeringskansliet (kulturdepartementet) lämna in en delredovisning av de hittills gjorda erfarenheterna inom satsningen *Åga rum* senast den 1 mars 2018.

Uppdraget ska genomföras enligt de riktlinjer som anges i det regeringsuppdrag som beslutades den 25 juni 2015 (Ku2015/0173/KI) och enligt det förslag som lämnats i delredovisningen till regeringskansliet (kulturdepartementet) den 13 november 2015: *Konst i vissa bostadsområden*. (För en resumé, se Bilaga 1, *Förutsättningar*).

Regeringssatsningen *Åga rum* samordnas av myndigheterna Kulturrådet och Statens konstråd åren 2016-2018. Regeringens övergripande syfte med uppdraget är att uppmärksamma behoven och främja vidareutvecklingen av kultur- och demokratifrämjande insatser i vissa bostadsområden med lågt valdeltagande.

Kulturrådets del av satsningen heter *Åga rum: Kreativa platser*. Statens konstråds del av satsningen heter *Åga rum: Konst händer*. Delredovisningen nedan gäller i sin helhet *Åga rum: Konst händer*.

## KONST HÄNDER - SÅ HÄR LÅNGT

Den spanska filosofen Marina Garcés skriver att när man arbetar med konst i verkligheten, utanför de givna konstsammanhangen, kommer man med nödvändighet också att förändra den plats man kliver in i. När man gör det behöver man alltid vara beredd att också själv förändras. Denna insikt satte vi som utgångspunkt för hela arbetet med *Konst händer*.

Vi arbetar med civilsamhället på deras platser; konstverken kommer att förändra deras miljöer. För att lyckas måste vi vara beredda att förändras som organisation och som individer. Denna insikt om nödvändigheten av lyssnande och ödmjukhet har varit avgörande för utvecklingen av projekten i *Konst händer*, och den har också skapat många lärdomar som Statens konstråd kommer att ta med sig i framtiden.

I *Konst händer* finns en grundmetod som består i att vi alltid utgår från det specifika sammanhanget när ett konstverk tas fram och att civilsamhället alltid är med och formulerar vilket detta sammanhang är: Hur ser platsen ut? Vilken historia har den? Vilka människor rör sig där och vilka aktuella frågor berättar det om?

Vi har utgått från denna grundmetod, och utvecklat den för att kunna hantera den specifika utmaningen med att arbeta med professionella konstnärer när civilsamhället är beställare. Vi har förutsatt att lokala aktörer har specialistkunskap om platsen och att konstnärer har unik förmåga att tillföra platsen någonting nytt; att se den med andra ögon.

Vi ville redan från början pröva en metod där vi helt vände på beställarrollen, och först fråga civilsamhället efter en plats eller en situation som de ville arbeta med. På så sätt kunde vi utgå från den lokala kompetensen. Efter fördjupade samtal om denna plats eller situation diskuterade vi sedan konstnärskap som intresserade sig för de tematiker som enligt civilsamhället och boende var de mest angelägna. Alla föreslagna konstnärskap har förankrats med och granskats av Statens konstråds konstenhet, som består av samtliga konstcuratorer vid

Statens konstråd. Grupperna som vi samarbetar med har sedan genomgående varit med och tagit alla för projekten avgörande beslut, inte endast i valen av konstnärer.

Metoden har möjliggjort att i processen utgå direkt från civilsamhället och den lokala situationen, samt att tillföra hög konstnärlig kompetens.

Eftersom konstnärerna arbetar med aktuella frågeställningar som civilsamhället formulerat har frågan om detta verkligen är konst mycket sällan uppstått hittills. Att mötas och ta utgångspunkt i de gemensamma perspektiven har skapat en direkt och ömsesidig förståelse för vad som är viktigast. Just nu och just här.

### **Processen**

Statens konstråd har i uppdraget följt de faser som fastslås i dokumentet *Konst i vissa bostadsområden: Förberedningsfas, Undersökningsfas och Produktionsfas*.

#### ***Förberedningsfas***

Möjligheterna till samarbeten utlystes efter en lång förberedelsefas under perioden 28 januari -1 mars 2016. Utlysningen spreds genom våra tidigare samverkansmyndigheter ArkDes och Boverket, vår samarbetsmyndighet Kulturrådet samt genom Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor MUCF, Sveriges kommuner och landsting SKL, Sveriges allmännyttiga bostadsföretag SABO, Folkets hus och parker, Konstfrämjandet, Rädda Barnen, studieförbunden med flera. Inför utlysningen fördes samråd med bland andra dessa myndigheter, SKL och studieförbunden, och en lång rad samtal och möten ägde rum med företrädare för och nätverk inom såväl det gamla som nya civilsamhället. Före utlysningen fanns möjlighet för Kulturrådet, Boverket, ArkDes och Riksantikvarieämbetet att läsa och lämna synpunkter. För att nå det nya civilsamhället, det vill säga nätverk och sammanslutningar som inte är formellt organiserade i föreningar utan enade kring specifika frågor, var spridningen genom sociala medier, personliga och informella kontaktnät samt lokala informationsmöten avgörande. För att säkerställa uppdragets målsättning om en god geografisk spridning över landet hölls möjligheten att söka öppen även för kommuner och kommunala aktörer.

153 förslag till samarbeten inkom, från Boden i norr till Malmö i söder, varav 85 från civilsamhället och 68 från kommuner/allmännyttiga bostadsföretag.

#### ***Urvalsprocess***

Av de inkomna ansökningarna valdes 28 förslag ut för en fördjupad undersökningsfas av Statens konstråd tillsammans med en särskilt tillsatt referensgrupp av sakkunniga. Referensgruppens uppdrag var att bedöma bärkraften i idéerna utifrån kriterierna konstnärlig utvecklingsbarhet, platsens utvecklingsbarhet, möjligheterna till lokal samverkan, möjligheterna till ekonomisk genomförbarhet och långsiktig hållbarhet. Det var också viktigt att bedöma möjligheter till samverkan med fastighets- och markägare då arbete med konst på en plats – både permanent och tillfällig – oftast förutsätter fastighetsägarens medgivande.

Valdeltagande i stadsdelarna stämde före beslut av mot Statistiska centralbyråns statistik över valdeltagandet i Sverige det senaste riksdagsvalet.

#### ***Fördjupad undersökningsfas***

Syftet med den fördjupade undersökningsfasen var att på djupet, på plats och lokalt tillsammans med sökanden, utforska projektens bärkraft utifrån de kriterier referensgruppen och Statens konstråd i det föregående tagit ställning till. Det vill säga, gå från papper till praktik.

Den fördjupade undersökningsfasen genomfördes under perioden 27 april-3 oktober 2016, genom dialog, platsbesök, möten och workshops. De senare ofta tillsammans med professionella konstnärer, och ofta initierade och drivna av sökanden.

### **Produktionsfas**

Efter den fördjupade undersökningsperiodens slut valdes 15 platser/situationer för genomförande: Amiralstaden, Malmö; Hageby, Norrköping; Hammarkullen, Göteborg; Gamlegården, Kristianstad; Gärdeåsen, Ljusdal; Holma, Malmö; Hässelby, Stockholm; Jordbro, Haninge; Kungsmarken/Mellanstaden, Karlskrona; Lindängen; Malmö; Prästholmen, Boden; Råby, Västerås; Råslätt, Jönköping; Tjärna Ängar, Borlänge och Tynnered, Göteborg.

På 13 av dessa platser pågår i skrivande stund produktion av konstnärliga gestaltningar. På två av platserna har konstnärliga gestaltningar redan genomförts: I Holma, Malmö samt Tynnered, Göteborg. Uppföljande arbete på dessa platser fortgår under hela uppdragsperioden, det vill säga till och med december 2018.

### **UTMANINGARNA - NÅGRA EXEMPEL**

Av de utmaningar som förutsågs i dokumentet *Konst i vissa bostadsområden* har framför andra en fullständigt kommit på skam. Inom *Konst händer* har vi ytterst sällan mötts av uppfattningen att konst per definition skulle vara någonting perifert som bara angår några.

De 153 ansökningarna – och det dagliga arbetet i *Konst händer*s 15 områden – vittnar tvärtom om ett starkt och djupt känt behov av att få arbeta med den nutida konstens metoder och uttryck, och om att kunskap om konstens ibland livsavgörande betydelse i vardagen är rotad och spridd över hela landet.

Nästan omedelbart mötte vi däremot tröttheten på projekt som initieras uppifrån, kommer utifrån och försvinner efter kort tid, och som är stark i flera av miljonprogrammets områden. I denna ingår erfarenheten av att ha deltagit i medborgardialoger, vilka inte upplevs ha lett till några konkreta resultat.

Vår metod har varit att genomgående vara mycket tydliga med att *Konst händer* är just ett tidsavgränsat uppdrag som initierats uppifrån, kommer utifrån och varar under tre år, 2016-2018. Med det sagt har vi försökt vara lika tydliga med att Statens konstråds ambition är att planera för långsiktighet redan från början. Bland annat därför är det inom *Konst händer* centralt att som ett viktigt resultat färdigställa permanenta, konstnärliga gestaltningar på platserna, något som genomgående varit ett starkt önskemål också i de inkomna ansökningarna om samarbete. Vi valde även att arbeta under hela perioden på ett, i förhållande till ansökningarna, fåtal platser och var tydliga redan under utlysningssfasen med att vi skulle göra så. I projekten har vi försökt vinnlägga oss om att så långt som det varit möjligt säkerställa fullt beslutsmandat för de lokala projektgrupperna på respektive plats. På några av platserna har det varit svårt att samla en fast lokal projektgrupp; deltagarna i samtal, workshops och på möten har varierat och förändrats då personerna av olika skäl prioriterat annat, haft friktioner, eller bara för att livet kommit emellan. Valen av konstnär att samarbeta med har dock alltid skett lokalt. I många fall har de lokala projektgrupperna haft också en ledande och drivande roll i det omfattande arbete som är förbundet med offentlig konst, och vilket i praktiken är mer omfattande än att endast välja konstnär.

Genom att redan från början involvera invånare i de processer som omger den offentliga konsten skapas förutsättningar för kunskapen att leva kvar, både om vad konstnärligt arbete kan vara och ge till en specifik plats men också vad det kan betyda att möta konst och konstnärer i sitt liv på individnivå.

### **Konst händer – koppling till social hållbarhet**

*Konst händer* projekt kopplar alla på olika sätt till social hållbarhet. För att belysa hur det kan se ut tar vi som exempel *Konst händer: Tynnered*, en av de platser där ett permanent konstverk tagits fram: Aleksandra Stratimirovic 45 meter långa ljuskonstverk *Ljuslinje för Tyrolen*. Primär samarbetspart var unga aktiva på fritidsgården Tyrolen. De unga upplevde sig svikna av kommunen. Under flera år hade de engagerat sig i området (ett av Sveriges s. k. ”särskilt utsatta”), varnat för den ökande narkotikahandeln, påtalat den trasiga belysningen, gjort egna trygghetsvandringar och markerat områden som de ansåg behövde förbättras. De var angelägna om möjligheten att få arbeta med nutida konst, men satte som förutsättning att det måste få ske på deras villkor. Överenskommelsen blev en lokal projektgrupp som helt utgjordes av de unga själva. Efter samtal och en rad workshops stod det tidigt klart att ungdomarna ville arbeta tillsammans med en konstnär som behärskar ljus och färg. De ville framhålla Tyrolens verksamhet som alternativ till de destruktiva aktiviteterna i området, och lyfta de ungas potential som förebilder. Som plats för konstverket valdes fritidsgårdens mörka, dåligt belysta och därmed otrygga, entréområde. På vägen från första möte till färdigt konstverk behövde en rad frågor klaras ut. I det konstnärliga uppdraget ingick till exempel inte att lösa fritidsgårdens behov av en ny säkerhetsdörr med tillhörande lås. I det konstnärliga arbetet ingick inte heller att göra någon ytskiktsrenovering, eller att rusta en utomhus ljusgård. Detta föranledde till en början besvikelse. Men efter samtal om bland annat konst och ekonomi skapades insikt om att medlen som avsatts för konstnärligt arbete i *Konst händer* faktiskt behövdes för själva konstverket – för att det skulle bli ett konstverk.

Ungdomarna var arrangörer av workshopparna på Tyrolen där konstnären i samarbete med dem tog fram underlag för sitt arbete med skissen. Vid mitt-i-skissen-möten diskuterades färgval och slutgiltigt val av plats. Statens konstråd stod för stöd i arbetet, och för att med ungdomarnas godkännande hålla stadsdelen och Göteborg konst, som ansvarar för arbetet med offentlig konst i Göteborg, informerade.

Metoden, att koppla konstprojektet till ungas verklighet och erfarenheter på den specifika platsen, skapade en aktualitet som stärkte både konsten och de ungas intresse och engagemang. Detta gjorde det möjligt att undersöka format, processer och resultat, där ungdomar initierar och driver projekt i gemensamma rum, inte bara för dem som redan är engagerade utan för en större grupp som påverkas. Upplägget genererade därmed kvalitet både för konsten och för upplevelsen av konsten.

Parallellt började saker hända också utanför själva konstprocessen. Fastighetsägaren GöteborgsLokaler blev alltmer engagerad och såg till att ungdomarna fick material för att både ytskiktsrenovera och rusta upp innergården. Nya möbler tillkom genom sponsring. Under processens gång kontaktades ungdomarna av staden med en förfrågan om direkt medverkan i ett förestående trygghetsarbete med stråkbildningarna och en park i området inom ramen för Trygg Vacker Stad, ett samarbete mellan Trafikkontoret, Stadsbyggnadskontoret och Park- och naturförvaltningen. Ungdomarna insisterade på att ”deras” konstnär skulle involveras i arbetet. Ett sådant arbete skulle inte rymmas inom budgetramen för *Konst händer: Tynnered*. Staden valde att kraftsamla och gav genom Trygg, vacker stad ett uppdrag till konstnären att medverka vid gestaltningen av det 500 meter långa stråket mellan fritidsgården och Brilljantgatans spårvagnshållplats.

En tolkning av skeendet är att när Statens konstråd vågade lita på ungdomarna och ge dem egenmakt, vågade fler göra det också.

Rosa, knoppiga armaturer leder i dag vägen till Tyrolen där konstverket *Ljuslinje för Tyrolen* löper utmed takkrönet till fritidsgården. Verket tänds av ungdomarna när de kommer till lokalen, och släcks när de går därifrån. Det är inte längre svårt att hitta till fritidsgården, där ljusverket fyller en inte minst symbolisk funktion, med ljuset som metafor för till exempel kunskap, klarsyn och framtidshopp.

GöteborgsLokaler har åtagit sig drift- och underhåll av verket vilket säkrar att det blir kvar på lång sikt.

*Konst händer: Tynnered* nominerades av stadsdelen som en fallstudie (case) för Jämlikt Göteborg, som antog projektet och nu genomför en logik-kedjestudie inom ramen för Jämlikt Göteborg fokusområde 4: Skapa hälsofrämjande och hållbara livsmiljöer.

### **Konst händer – koppling till stadsutveckling**

I slutrapporten 2014 från det tidigare regeringsuppdraget *Samverkan om gestaltning av gemensamma miljöer* pekade samtliga myndigheter på vikten av ett fortsatt arbete i miljonprogrammets områden. Statens konstråds del av regeringsuppdraget *Åga rum* är koncentrerad till miljonprogrammets miljöer. I både *Stadsutveckling* och *Konst händer* finns ett starkt fokus på invånarinflytande. Då *Konst händer* dessutom syftar till att stärka gemensamma mötesplatser såg vi möjligheter till synergieffekter mellan verksamheterna. Planerad långsiktighet har på många platser i *Konst händer* varit avgörande för projektens utveckling. Några av de projekt som initierats genom *Konst händer* har under processen därför flyttats över till Statens konstråds ordinarie verksamhet *Stadsutveckling*.

Det rör sig om konstprojekt som initierats av civilsamhället och som lyckats växa till projekt på stadsutvecklingsnivå. Ett exempel på detta är konstnärgruppen MYCKET:s arbete i Råslätt, Jönköping. Som del av *Konst händer* utvecklade MYCKET en skiss som lyfte dansen och unga kvinnors plats i det offentliga rummet i Råslätt. Skissen väckte intresse lokalt och ledde till en ny samverkan mellan Jönköpings kommun, det kommunala bostadsbolaget Vätterhem och Statens konstråd med syfte att ge MYCKET ett mer omfattande stadsutvecklingsuppdrag när stadsdelen ska rustas upp. Ett annat exempel är *Konst händer: Hässelby*. Här har konstnärerna Nasim Aghili och Björn Karlsson drivit ett arbete med fokus på frågan kring vilka kroppar som får lämna permanenta spår i det offentliga rummet. Arbetet har resulterat i ett skissförslag för verket *Şaneşîn*, en mötesplats som förskjuter Hässelby/Vällingbys offentliga estetik mot ett formspråk där dagens boende finner igenkännbara referenser. Skissen har lett till ett fördjupat samtal med Stockholms stad kring en möjlig implementering av verket på flera platser som del av Stockholms stads omfattande upprustning av de offentliga rummen i Hässelby.

Samverkan mellan *Konst händer* och *Stadsutveckling* har varit stärkande för båda verksamheterna: *Konst händer* fördjupar invånarinflytandet då många projekt har drivits utifrån ett stort engagemang kring rätten till det offentliga rummet. *Stadsutveckling* har å andra sidan stärkt dessa invånarinitierade projekt i arbetet med att förankra initiativen på en kommunal nivå, bland annat genom att förhandla fram tomter, bidra till att skapa samverkan på tvärs mellan olika kommunala aktörer och att hitta rätt vägar in i större processer för att möjliggöra bredare samverkan.



## RESULTAT

### Praktiska exempel på offentlig konst

Det första av Statens konstråds tre övergripande mål med *Konst händer* är att erbjuda praktiska exempel på vad offentlig konst kan vara. Redan nu kan konstateras att konstnärlig gestaltning blir ett av resultaten på de 15 platser där *Konst händer* äger rum: Amiralstaden, Malmö; Hageby, Norrköping; Hammarkullen, Göteborg; Gamlegården, Kristianstad; Gärdeåsen, Ljusdal; Holma, Malmö; Hässelby, Stockholm; Jordbro, Haninge; Kungsmarken/Mellanstaden, Karlskrona; Lindängen; Malmö; Prästholmen, Boden; Råby, Västerås; Råslätt, Jönköping; Tjärna Ängar, Borlänge och Tynnered, Göteborg.

Vägen fram till de konstnärliga gestaltningarna har sett mycket olika ut och gestaltningarna utförs i många olika format: performance, textil, teckning, skulptur, arkitektur, film, ljus- och ljudkonst. På flera av projektplatserna har arbete med tillfällig konst och konstnärliga workshops ingått som en del av researchperioden.

### Exempel på övergripande teman

De platser och situationer som föreslogs i ansökningarna har ett antal övergripande teman som ibland överlappar varandra och som återspeglas i de konstnärliga gestaltningarna. Några exempel är:

#### Identitet/synliggörande

På samtliga platser har det varit centralt för de sökande att genom konsten bekräfta, berika, synliggöra och stärka befintliga sociala och fysiska kvaliteter. I flera fall har detta resulterat i konstnärliga gestaltningar som integrerar ljus. Detta gäller till exempel i Jordbro, Haninge; Kungsmarken/Mellanstaden, Karlskrona och Tynnered, Göteborg. I Gärdeåsen, Ljusdal, är konstnären Santiago Mostyns konstverk *Mirakel* på samma gång ett påstående och en fråga: Här är ett Mirakel! Vad betyder Mirakel för dig? De boende ville arbeta med en internationellt etablerad konstnär, synliggöra sin stadsdel för fler och att konsten skulle vara någonting som kunde engagera diskussion mellan människor på Gärdeåsen och i Ljusdal, oavsett bakgrund.

#### Mötesplatser

Konsten och den konstnärliga processen är i sig en mötesplats, där konstnär, civilsamhälle och boende kan samlas för samtal, reflektion och aktion. Regeringsuppdragets målbild medförde också att ett stort antal ansökningar fokuserade specifikt på behovet av mötesplatser i bostadsområdena. Det gäller till exempel Hageby, Norrköping; Hässelby, Stockholm; Jordbro, Haninge; Lindängen, Malmö; Prästholmen, Boden och Tjärna Ängar, Borlänge. I Prästholmen, Boden, tar sökanden tillsammans med konstnären Sandi Hilal utgångspunkt i en för många nyanlända ovärdig boendesituation och ställer frågan hur den kan förändras. Ett svar är med vardagsrummet, en plats som många nyanlända saknar tillgång till i sina boenden och som gör att de inte kan bjuda hem gäster. Den konstnärliga gestaltningen – ett vardagsrum – kombineras med programverksamhet och genomförs nu i ett asylboende på Prästholmen. Nyanländas möjlighet att vara värd, påverkar här också möjligheten för nyanlända och redan boende på en plats att kunna mötas. Verket kommer att ingå som en del av ArkDes kommande utställning *Public Luxury*.

#### Makt/egenmakt

Påfallande många av de situationer som ansökningarna till *Konst händer* uppmärksammade handlade om ungas brist på makt över den egna berättelsen. De ville genom konstnärligt arbete få inflytande och återta formuleringsprivilegiet. Detta gäller till exempel i Hässelby,

Stockholm; Holma, Malmö och Råslätt, Jönköping. De aktuella konstnärliga gestaltningarna fångar detta på olika sätt genom stadsutveckling, film och performance. I Holma har Statens konstråds samarbetspart varit HUR: Hyllie ungdomsråd – samhällsentreprenören. Tillsammans med konstnären och filmaren Roxy Farhat har de producerat en konstnärlig dokumentärfilm och sitt arbete. Deras önskan är att verka förebildligt i världen, Sverige och Malmö. Filmen hade internationell premiär på Southbank Center i London 2017, den fick Sverige-premiär på Malmö konstmuseum hösten 2017 och visas för politikerna lokalt våren 2018 då filmen också går på turné till skolor i landet. Malmö konstmuseum har visat filmen för skolklasser i Malmö vintern 2017/18 och uppger sig genom visningarna ha nått en för museet ny publik. Filmen visas sommaren 2018 som en del av Malmö stads två månader långa scenkonstprogram *Sommarscen Malmö*.

#### Tillvarata nyanländas och migrerades erfarenhet och kompetens

Samtliga *Konst händers* projekt utgår från platserna och den kunskap, erfarenhet och kompetens som finns där. Det innebär samarbete med människor som är födda i Sverige, och människor som av olika skäl har flytt eller migrerat till Sverige. På två av *Konst händers* projektplatser står nyanlända genom ansökningarna i särskilt fokus: Hageby, Norrköping och Prästholmen, Boden. Från Hageby kom ansökan om konstnärligt samarbete från nyanlända arkitekter och ingenjörer som vill skapa ett community center i Hageby. Samarbetspart är Portalen, en satsning som syftar till att få ut fler människor i egen försörjning och som drivs av ett partnerskap bestående av Hyresbostäder, Svenska kyrkan, Norrköpings kommun, ABF och Marieborgs Folkhögskola. Efter flera workshops tillsammans med Map 13 Barcelona föddes visionen att bygga en paviljong, inspirerad av Norrköpings tegelhistoriska arv. Ambitionen att bygga kollektivt och gemensamt, amatörer och professionella i Hageby, blev för byråkratiskt tungrodd för att kunna förverkligas med avseende på de många regelverk som måste uppfyllas, ställda i relation till projektets begränsade skala. Visionen att skapa en paviljong som ett första steg till en större mötesplats fortlever dock. Paviljongen gestaltas under 2018.

#### Kulturarvet

På flera av platserna där *Konst händer* äger rum har såväl sökanden som konstnärerna velat lyfta in kulturarvet, både som en del av den konstnärliga processen och som en integrerad del av de konstnärliga gestaltningarna. Detta gäller till exempel i Hageby, Norrköping; Gärdeåsen, Ljusdal och Råby, Västerås. I Råby köpte en av de boende i området på 1960-talet konstnären Palle Nielsens legendariska verk *Modellen* som visades på Moderna museet. *Modellen* var en bygglek som i Sverige och internationellt blev starten på en lång och för framtiden avgörande debatt om barns och ungas rätt till konst och kultur. I Råby återuppfördes byggleken under namnet *Ballongen*. Denna finns inte kvar, men erfarenheterna av *Ballongen* integreras nu i konstnären Michael Beutlers projekt *Råby Planet*. Tillsammans med boende arbetar han just nu fram spelregler och en bana för ett utomhus spel för permanent bruk i stadsdelen.

#### **Utveckling av metoder**

Det andra av Statens konstråds tre övergripande mål med *Konst händer* är utvecklingen av metoder. I det föregående har framgått Statens konstråds grundmetod för arbetet i *Konst händer*, och hur Statens konstråd inom ramen för uppdraget har utvecklat olika metoder för invånarinflytande i de processer som omger arbetet med offentlig konst. Här sammanfattas kort hur Statens konstråd utvecklat sina arbetsmetoder internt och hur arbetet med att säkerställa konstens och konstnärernas självständighet och integritet i processen har gått till.

Statens konstråd tillsatte redan från start i projektet en ansvarig projektgrupp med bred och djup konstnärlig kompetens. I *Konst händers* projektgrupp finns konstnärer, arkitekter, konstvetare och pedagoger företrädna.<sup>1</sup> Detta sätt att arbeta kollektivt och i team under hela projektperioden är nytt för Statens konstråd. Metoden har bidragit till att skapa trygghet, stabilitet och kontinuitet. Dels för de involverade lokalt på projektplatserna som haft flera personer på Statens konstråd att vända sig till, dels för Statens konstråds curatorer som under processen kunnat stötta och komplettera varandra och konstnärerna.

Att utgå direkt från civilsamhällets egna önskemål medförde ett extra stort behov av lyhördhet och följsamhet i förhållande till en lokal situation, som inte finns på samma sätt då utgångspunkt tas i till exempel en redan bestämd, specifik plats. För att kunna vara flexibla har vi i samtliga projekt utgått från och fördjupat projektets grundmetod – steg-för-stegmetoden. Denna ligger mycket nära konstnärers sätt att arbeta och innebär, som framgått, att vi på varje plats utgått från det specifika sammanhanget, och tillsammans med civilsamhälle, boende och olika aktörer analyserat vilka frågor som är de viktigaste just där och vad ett konstnärligt arbete skulle kunna innebära utifrån varje enskilt plats specifika förutsättningar. Metoden har bidragit till att vi också kunnat våga in, inte bara jämställdhetsaspekter utan också jämlikhetsaspekter vid sammansättningen av de lokala projektgrupperna. I vissa fall, som i Tynnered, har det betytt att antalet unga män och unga kvinnor varit lika i projektgruppen. I andra fall, som i Råslätt, betyder det att unga kvinnors perspektiv och inflytande prioriteras i arbetet.

För att säkerställa konstnärlig kvalitet och integritet har samtliga konstnärer som engagerats inom ramen för *Konst händer*, utöver att antas lokalt i projektgrupperna, också diskuterats och antagits vid möten på Statens konstråd. Att arbeta deltagarbaserat och i projekt som tar sin utgångspunkt i komplexa samhällsfrågor kräver en väldigt specifik kompetens, som inte alla konstnärer har. Statens konstråd har därför från början av regeringsuppdraget och fortlöpande gjort omfattande research lokalt, nationellt och internationellt, för att kartlägga konstnärer med denna specifika kompetens och deras konstnärskap. Under utlysningssfasen skapade vi som ett led i detta en kunskapsbank där konstnärer med intresse för *Konst händer* kunde lägga upp referensmaterial.

Genom metoden att redan från början utgå från boendes egna initiativ, har vi i några fall kunnat säkra konstens plats tidigare än vad som annars brukar vara möjligt i byggprocessen. Vid ett tillfälle, i Hammarkullen, har en namngiven konstnär kunnat skrivas in i underlaget för upphandling av arkitekt och entreprenör. Valet av konstnär har alltså föregått valet av arkitekt och entreprenör. Något som oss veterligen aldrig tidigare hänt i offentliga konstsammanhang.

### **Kunskapsspridning och forskning**

Det tredje av Statens konstråds tre övergripande mål med *Konst händer* är att sprida kunskap om satsningen. Kunskapsspridningen har under hela den hittillsvarande processen samordnats med Kulturrådet. Myndigheten för kulturanalys har regeringens uppdrag att utvärdera hela regeringssatsningen *Äga rum* och har hittills följt processen nära. Därutöver pågår i skrivande stund följeforskning specifikt om *Äga rum: Konst händer* i samarbete med ArkDes som kommer att publiceras vid slutredovisningen av regeringsuppdraget i mars 2019. Arbetet pågår också med en forskningsantologi där specialistkompetens från flera olika områden, däribland idéhistoria, belyser olika aspekter av *Konst händer*.

---

<sup>1</sup> *Konst händers* projektgrupp består av: Lena From, projektchef, konstvetare och journalist; Joanna Zawieja, arkitekt, curator stadsutveckling; Peter Hagdahl, konstnär, curator permanent konst, Inger Höjer Aspemyr, konstpedagog; Marti Manen, curator tillfällig konst (t o m 31 dec. 2017) och Emma Engström, kulturvetare, projektadministratör. Samtliga anställda vid Statens konstråd har under processen fungerat som resurs och på olika sätt varit delaktiga i arbetet.

Konst händer ingår också som en del i det Vinnova-finansierade *Decode - Samhällsbyggande för motstridiga önskemål*, som sedan tre år bedrivs vid Kungliga Tekniska Högskolan och Södertörns högskola.

Noteras kan också att medierna tagit en aktiv roll i arbetet med att på olika sätt berätta, och därmed sprida kunskap om *Konst händers* arbete, se Bilaga 2: *Mediereaktioner i urval*.

## ERFARENHETER I SAMMANFATTNING

Det finns inte utrymme att i delredovisningen gå in på detaljer i *Konst händers* samtliga projekt. Några av de många erfarenheterna kan i sammanhanget ändå vara värda att lyfta särskilt:

- Den öppna frågan om samarbete och ett tydligt, enkelt ansökningsformulär, förklarar sannolikt det rekordmånga antalet ansökningar om samarbete med Statens konstråd: 153 sökande.
- Den relativt långa ansökningsperioden medgav tid, både för gediget fotarbete, och för att nå ut via sociala medier. Detta fick indirekta och för oss oförutsedda effekter. På de platser där informationsmöten hölls om utlysningarna skapades lokal sammanhållning och engagemang. Vid något tillfälle gick olika aktörer till och med samman vid sittande informationsmöte och bestämde sig för att det här kunde de lösa på egen hand.
- Ansökningarna synliggör att det hos civilsamhället och boende på en plats finns djupa kunskaper om vilka sociala och fysiska förändringar som bäst behövs på den egna platsen.
- Ansökningarna från kommunernas stadsbyggnads- och plankontor bekräftar behovet av att börja arbeta med konstnärer tidigare i processen än vad befintliga rutiner för arbete med offentlig konst i dag oftast medger (efter genomförandebeslut i nämnd).
- Ansökningarna synliggör behov i miljonprogrammets gemensamma miljöer som konstnärligt arbete inte ensamt kan påverka. Eftersatt underhåll och behovet av att arbeta med trygghetsfrämjande åtgärder, som belysning och röjning av sly utmed gång- och cykelvägar, är exempel på det.
- Det är centralt för de sökande att genom konsten bekräfta, berika, synliggöra och stärka befintliga sociala och fysiska kvaliteter.
- Det finns intresse hos konstnärer runt om i landet för att arbeta deltagarbaserat och i relationella konstprojekt, men det finns inte alltid möjlighet eller utrymme för att göra det där de bor.
- Tid, lyhördhet och lyssnande hos alla parter är förutsättningen för att ömsesidig tillit och förtroende skall kunna uppstå och leva kvar.
- Det var värt att ägna projekten tid i en fördjupad undersökningsfas. Det har bidragit till stabilitet och långsiktighet i projekten.

- Myndigheters arbetstider passar mycket dåligt när man ska träffa och samarbeta med personer och grupper som engagerar sig på fritiden.
- De kontrakt och avtal vi som myndighet vanligen använder går inte att tillämpa för samarbeten med löst sammanfogade grupper.
- Tydlighet om uppdraget *Konst händer*s möjligheter och begränsningar har underlättat beredskapen lokalt att ta ansvar på lång sikt. Både i processerna och för de konstnärliga verken. Detta skapar förutsättningar för kunskap och erfarenhet att leva vidare, både i den större skalan på platserna som varit involverade, och på det personliga planet, hos alla som varit med.
- Förutsättningarna för projekten kan under pågående process förändras drastiskt av konflikter mellan olika aktörer som det konstnärliga arbetet varken är upphov till eller kan lösa, eller av att ett kommunalt bostadsområde erbjuds till försäljning på marknaden.
- Det går inte alltid att jämkä samman gällande lagstiftning och andra regelverk med civilsamhällets och konstnärernas vilja i de konstnärliga projekten.
- När konstnärligt gestaltungsarbete inte genereras av ny-, om- eller tillbyggnad av enskilda byggnader eller hela stadsdelar kan processen att få till permanent konstnärlig gestaltning kompliceras. Till exempel finns ingen från början given platsmark att arbeta på eller något bygge där det går att dra nytta av ekonomiska resurser och anläggningsarbete som ändå ska göras. Detta har i många fall gjort konstprojekten dyrare än vad de annars skulle ha blivit.
- Kommunerna visar ofta stort intresse och engagemang. Dock har det ibland varit strukturellt svårt att hitta vägar för dem att gå in med ekonomiskt stöd i projekten (se punkten ovan).
- Genom metoden att redan från början utgå från boendes egna initiativ, går det ibland att säkra konstens plats tidigare än vad som annars brukar vara möjligt i byggprocessen.
- Att redan från början utgå från boendes egna initiativ bidrar till att säkra invånarinflytande i den offentliga konstens processer.
- Det kan konstateras att det parallellt med det konstnärliga arbetet inom *Konst händer* börjar hända andra saker lokalt. Till exempel underhålls- och upprustningsarbete av stråkbildningar.
- En möjlig tolkning av processerna hittills är att när Statens konstråd vågar ge civilsamhället egenmakt, vågar fler göra detsamma.

En röst från en av de som medverkat i *Konst händer* låter såhär:

*"En helt okommenterad näsa, som lyser... det är briljant. På avslutningsdagen kom det fram tre unga personer till oss och frågade: Vad menar ni egentligen, varför en näsa, vad gör den här? På något sätt är det just det som är konstens roll: den väcker frågor och tolkningar utifrån människors egna referensramar."* - Per Sternbeck, Jordbro världsorkester.

För fler röster, gå till Bilaga 3: *Röster om Konst händer*.

## SLUTSATSER

Det finns både drivkraft och vilja bland boende i miljonprogrammets områden att arbeta med den samtida konstens metoder och uttryck. Det rekordmånga antalet ansökningar om samarbete med Statens konstråd – 153 förslag – berättar om det. Med lokal närvaro, tid och lyhördhet går det att uppnå ömsesidighet och tillit som borgar för långsiktig fortlevnad för *Konst händer* projekt. Både i form av de konstnärliga gestaltningar som kommer på plats, och genom den erfarenhet och kunskap som under processerna genererats lokalt. Det har varit ett intensivt arbete att utveckla nya metoder för arbetet med projekt där civilsamhället är beställare. Men vi ser också att projekten gett viktiga långsiktiga resultat. Utöver produktion av offentliga konstverk har uppdraget stärkt lokala aktörer i civilsamhället. Nya metoder för konstnärligt samarbete med civilsamhällets aktörer har utvecklats, där de själva har varit initiativtagare och beställare. De har därmed fått centrala roller, ökat mandat och därmed inflytande över de gemensamma rummen. De konstnärliga gestaltningarna har stark konstnärlig integritet. Konstverk av såväl lokala som internationellt etablerade konstnärer kommer genom *Konst händer* på plats i Sveriges miljonprogramområden. Genom *Konst händer* har många människor mött, samtalat och samarbetat med professionella konstnärer, inte endast under ett enstaka tillfälle, utan återkommande och under en längre tidsperiod. Konstnärerna har i mötet med civilsamhället kunnat utveckla sina egna konstnärskap, och genom regeringsstatsningen också kunnat få betalt för hela arbetsprocessen, inte bara för produktion av de permanenta konstnärliga gestaltningarna. Statens konstråd har genom arbetet utvecklat sina metoder på flera olika sätt och har tillsammans med civilsamhället, genom att betona kopplingen mellan konst och samhällsfrågor, både banat väg för invånarinflytande i den offentliga konstens processer och skapat en hög relevans för samtidskonsten.

Statens konstråds viktigaste slutsats är därför att uppdraget *Konst händer* bör permanentas. Vi vill ta med oss viktiga erfarenheter och lärdomar in i framtiden och vidareutveckla uppdraget *Konst händer* som en permanent, reguljär verksamhet. Med en sådan fortsatt permanent, reguljär verksamhet skulle vi under de närmast följande åren efter 2018 vilja fokusera på avfolkningsbygder så att även dessa orter kan få nya offentliga konstverk. Utifrån de resultat som hittills uppnåtts i *Konst händer* ser vi att en sådan satsning direkt skulle bidra till:

- Ökad tillgång till offentlig konst för många som lever på små orter och i mindre städer.
- Stärkt lokal förankring för offentlig konst på små orter och i mindre städer.
- Goda förutsättningar för civilsamhället att bidra till utvecklingen av den gemensamma miljön.

Med det nya regeringsuppdraget *Nav för kunskapsutveckling 2018-2020* kommer vi att kunna överföra kunskap om samverkan med civilsamhället till kommunerna. Vi kommer också att kunna stödja kommuner, landsting och regioner och privata aktörer som bygger nytt och renoverar till både ökad tillämpning av 1%-regeln och utveckling av nya arbetssätt. Dock kommer det att vara svårt att stödja småorter ute i landet där det inte byggs nytt, utan där befolkningen istället minskar.

Samspelet mellan ett levande och aktivt civilsamhälle och ett dynamiskt konst- och kulturliv är viktigt för en hållbar samhällsutveckling, inte minst på dessa mindre orter. Ett permanent uppdrag till Statens konstråd att vidareutveckla erfarenheter och lärdomar från *Konst händer* skulle därför i hög grad bidra till visionen att hela Sverige ska leva.

## BILAGA 1: FÖRUTSÄTTNINGAR

Delredovisningen relaterar till vad som av regeringen fastställts som mål för uppdraget *Åga rum: Konst händer* i dokumenten Ku2015/0173/KI, respektive *Konst i vissa bostadsområden*.

I sammanfattning:

Ku2015/0173/KI. Regeringens övergripande syfte med regeringssatsningen är att:

- Uppmärksamma behoven och främja vidareutvecklingen av kultur- och demokratifrämjande insatser i vissa bostadsområden med lågt valdeltagande.
- Satsningen ska präglas av dialog och delaktighet.

Statens konstråds uppdrag inom ramen för satsningen är bland annat att:

- Tillsammans med lokala organisationer i det civila samhället arbeta fram praktiska exempel på hur vissa bostadsområden kan berikas konstnärligt.
- Främja konstnärliga upplevelser, social interaktion och kreativa förhållningssätt.
- Genom konstnärlig gestaltning i dessa områden bidra till att skapa platser för möten och mer engagerande boendemiljöer för alla.

*Konst i vissa bostadsområden*. Statens konstråd och Kulturrådet skall utgå från följande gemensamma utgångspunkter i arbetet med regeringssatsningen:

- Invånarnas kreativitet och platsernas potential i centrum.
- Ta plats i stadsdelar med lågt valdeltagande.
- Involvera invånare och andra aktörer i direkt samverkan med den professionella kulturen, som deltagare, utövare och publik.
- Öppna möjligheter för bred samverkan.
- Ha ett prövande anslag, mod och vilja att utvecklas.

Statens konstråds övergripande mål för satsningen skall vara:

- Produktion och genomförande av praktiska exempel på vad offentlig konst kan vara.
- Utveckling av metoder – såväl konstnärliga metoder som metoder för invånarinflytande i den offentliga konstens processer.
- Kunskapsspridning.

Statens konstråds huvudsakliga målgrupper för uppdraget är:

- Boende och civilsamhälle i miljonprogrammets områden.
- Professionella aktörer och beställare inom området offentlig konst och stadsutveckling.
- Beslutsfattare.
- Forskare.

Fem särskilda utmaningar i regeringsuppdraget anses föreligga:

- Projekttrötthet.
- Konst – ingenting för mig.
- Medborgardialog utan resultat.
- Stuprörstänkande.
- Generella lösningar på specifika problem.

Statens konstråds arbete avgränsas fysiskt till miljonprogrammets gemensamma miljöer.

## BILAGA 2: MEDIEREAKTIONER I URVAL

Här presenteras ett axplock av artiklar om *Konst händer* och projekten som är en del av satsningen från olika medier runt om i Sverige:

SR Kultur - Den lysande näsan i Jordbro – reportage om ”Konst händer” i miljonprogrammen  
<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/1029317?programid=767>

SR P4 Norrbotten - Regeringen satsar på konst i Boden  
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=98&artikel=6879605>

ETC Västerås - Ballongen samlar Råbys kreativitet  
<https://vasteras.etc.se/kultur-noje/ballongen-samlar-rabys-kreativitet>

Blekinge Läns Tidning - Konst händer i Mellanstaden  
<http://www.bl.t.se/kultur-o-noje/konst-hander-i-mellanstaden/>

SvT Dalarna - Skapande och nätverkande i integrationsprojekt  
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/dalarna/skapande-och-natverkande-i-integrationsprojekt>

Nöjesguiden - Roxy Farhat: ”Jag ser filmens tema som otroligt viktigt och ständigt aktuellt”  
<https://ng.se/artiklar/roxy-farhat-jag-ser-filmens-tema-som-otroligt-viktigt-och-standigt-aktuellt>

SR Kultur - Badhuset räddades och blev ett konstprojekt  
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=478&artikel=6624333>

Hela Hälsingland - Vad är ett mirakel? Gärdeåsens boende diskuterade ordet och konstverket  
<http://www.helahalsingland.se/kultur/vad-ar-ett-mirakel-gardeasens-boende-diskuterade-ordet-och-konstverket>

SvD - Konstråd efterlyser invånarnas idéer  
<https://www.svd.se/konstrad-efterlyser-invanarnas-ideer>

SR P4 Östergötaland - Konstprojekt ska höja livskvaliteten i förorter  
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=160&artikel=6533481>

SR Kultur - ”Konst händer” i utvalda miljonprogramsområden  
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=478&artikel=6402127>

Länstidningen Östersund - ”Konst händer” ska sprida ut konst till miljonprogrammets bostadsmiljöer  
<http://www.ltz.se/kultur/konst/konst-hander-ska-sprida-ut-konst-till-miljonprogrammets-bostadsmiljoer>

SvT - Miljonprogrammet rustas upp med konst  
<https://www.svt.se/kultur/film/miljonprogrammet-rustas-upp-med-konst>





Konst händer: Jordbro, Kulturhuset mitt framför näsan, Muf architecture/art och Wojciech Tomasz Pindur. Foto Elias Arvidsson

### BILAGA 3: RÖSTER I URVAL

Filmer om *Konst händer*-projekten finns på [Statens konstråds youtubekanal](#).

Här presenteras några röster från projekten:

#### KONST HÄNDER GÄRDEÅSEN

”Det är bara de som bor på Gärdeåsen som spenderar tid där, den som inte bor där tar sig inte dit. Det kommer nog att förändras med den nya konsten och det är positivt.”

- Sawsan Ghazal, internationella kvinnoföreningen Ljusdal

”Mina idéer om vad vi kan göra i området handlade om fler färger, men konstnären kommer säkert att hitta någonting speciellt. Det kommer att ge glädje till alla som bor i området. Särskilt för alla som spenderar dagarna hemma.”

- Rania Ali, internationella kvinnoföreningen Ljusdal

#### KONST HÄNDER: HAMMARKULLEN

”Det här projektet har gjort att personer som inte får göra sin sin röst hörd i vanliga fall har fått inflytande. Det finns ett antal individer som alltid för Hammarkullens talan, men här har vi lyckats nå en annan grupp och det känns väldigt bra”.

- Ulrika Evenås, förvaltningschef GöteborgsLokaler

”Ett sånt här projekt medför ganska besvärliga tekniska problem. Men om jag kliver utanför min professionella roll, kan jag se att det här konstverket verkligen blir en tillgång för badhuset och Hammarkullen.”

- Novak Ljungberg, NOCA teknik

## KONST HÄNDER: JORDBRO

”Det bästa med *Konst händer* var att vi fick en plattform där vi kunde släppa loss vår kreativitet. Och vi fick se vilken enorm potential vi har, att vi är så många som är kreativa. Det samarbetet har varit det roligaste med allt.”

- Justina Meyer, Blå vägen

”Genom att sätta igång samtal om möjligheten att arrangera saker har vi skapat en viktig mötesplats i sinnet. Grupper i Jordbro har alltid haft svårt att engagera sig i offentliga verksamheter. Att få igång en diskussion om det har varit jätteviktigt, inte minst för att fler nu ser värdet av Jordbro kultur- och föreningshus.”

- Göran Lidbrink, Jordbro världsorkester

”En helt okommenterad näsa, som lyser... det är briljant. På avslutningsdagen kom det fram tre unga personer till oss och frågade: Vad menar ni egentligen, varför en näsa, vad gör den här? På något sätt är det just det som är konstens roll: den väcker frågor och tolkningar utifrån människors egna referensramar.”

- Per Sternbeck, Jordbro världsorkester

## KONST HÄNDER: LINDÄNGEN

”Det som gjorde starkast intryck på mig formulerades i deras ansökan till *Konst händer* när de liknade Lindängen centrum vid ett hem. De ställde frågan vad det är som gör att människor vill bjuda hem bekanta, vänner och familj och så visade de ett ganska tråkigt, grått och alldagligt foto från Lindängen. Lindängenborna vill att deras centrum ska vara något extra, som står ut och är det som de kan visa upp och vara stolta över.”

- Åse Andreasson, arkitekt, stadsbyggnadskontoret Malmö

”En av flera unika saker här är att boendenätverket Gatukraft har drivit processerna från början till slut. Till och med när ni på Statens konstråd ville skriva formella avtal för projektet ställde Gatukraft villkor som gjorde att ni fick ändra era rutiner, istället för att de skulle ge upp sin autonomi.”

- Jörgen Andersson, utvecklingssamordnare, Framtidens hus

”Det som varit fantastiskt med *Konst händer* är att det gått så smidigt. Under en förtätningsprocess finns inte så många ytor kvar efter att allt från cykelparkeringar till sopstationer har placerats ut, men vi har tillsammans med konstnären och Statens konstråd skapat ett flyttbart konstverk som passar utmärkt.”

- Julia Berglund, Malmö Fastighetskontoret

## KONST HÄNDER: KUNGSMARKEN/MELLANSTADEN

”*Konst händer* har blivit som en uppstart för vårt bildningsprojekt inom konstnärligt arbete, där vi till exempel kan jobba med konstskola, serieteckning, gatukonst för alla åldrar. *Konst händer* ger också vår satsning en trovärdighet och en tyngd som annars kan vara svår att få till på ideell nivå.”

- Mats Olof Arnoldsson, ordförande Mellanstaden Folkets hus

”Jag skulle beskriva konstverket som en fyr som visar vägen till området, nästan som en spotlight uppifrån himlen ner på Panncentralen. Ett utropstecken. Du ser det nerifrån backen och tänker, vad är det för någonting. Där väcks en nyfikenhet som blir ett första steg in i vårt allaktivitetshus.”

- Mats Olof Arnoldsson, ordförande Mellanstaden Folkets hus

#### KONST HÄNDER: PRÄSTHOLMEN

”*Konst händer* vidgar vyerna hos politiker och människor för vad konst kan vara. Det var många som tänkte att det skulle bli en staty eller någonting men det här blir något annat och det utvecklar mångas syn på konst.”

- Ulf Renlund, museichef, Försvarsmuseet i Boden

”Det är jätteviktigt för Boden ur en humanistisk synvinkel. Att bygga upp en stark värdegrund, det är demokratin främsta byggstenar. Det här projektet bidrar till det.”

- Ulf Renlund, museichef, Försvarsmuseet i Boden

”*Konst händer* är en pusselbit för mig för att förändra områdets karaktär, det finns stora ytor runt omkring oss och de ytorna vill jag ska bli byggbara i framtiden. Då är det här ett viktigt steg för att ändra områdets karaktär.”

- Johan Johansson, VD bostadsbolaget Bodenbo

#### KONST HÄNDER: RÅBY

”Skogarna som kommunen äger runt om i staden ska ha ett socialt värde, de ska locka till rekreation och friluftsliv. Eftersom det här är en väldigt annorlunda happening kommer människor från olika håll och kanter bli nyfikna på Råby och skogen.”

- Jörgen Gustavsson, skogsvaktare/förvaltare Västerås stad

”*Konst händer* har potential att bli något långsiktigt. När man byggde Råby centrum fanns ett stort engagemang, en samlad kraft, på Råby att göra något mer än bara en centrumanläggning. Den viljan hänger kvar och det speglar Råby väldigt bra som stadsdel.”

- Anette Carlsson, stadsdelssamordnare Råby

#### KONST HÄNDER: RÅSLÄTT

”Att vara med på polisens lista över särskilt utsatta områden tycker folk är obekvämt. Den finns av en anledning men den sätter oss i ett sammanhang som är irriterande. Bilden av att vara ”utsatt” kommer i vägen för allt positivt som sker här. *Konst händer* kan ändra på det och visa vad vi gör tillsammans.”

- Hugo Ranerås, enhetschef Stadsgården (ett allaktivitetshus på Råslätt)

”MYCKET har sett en konstruktiv och praktisk aspekt av att jobba med Mix Dancers. Vi har många fotbollsplaner och ytor som är ”killarnas” och vi behöver ytor för ”tjejerna”, det är viktigt att ha med i en stadsdelsplanering. MYCKETS förslag har varit en frisk fläkt som har inspirerat många.”

- Hugo Ranerås, enhetschef Stadsgården (ett allaktivitetshus på Råslätt)

## KONST HÄNDER: TJÄRNA ÄNGAR

”Det här projektet har öppnat upp jättemycket, det är människors röst, deras åsikter, som får vara med att påverka en park som blir till.”

- Marina Forslund, Tjärnkraft, Tjärna Ängar, Borlänge

”Det värdefulla med det här projektet har varit vägen fram till det slutgiltiga konstverket. Det har skapat möten där tjänstemän, politiker och boende som tidigare inte träffats har fått chans att prata med varandra. Genom det har det börjat att hända saker på olika håll som ingen hade kunnat förutspå.”

- Katarina Nilsson, Borlänge Energi

”Det är fantastiskt att jag vid 80 år ska få hålla på med det jag tycker är roligast i livet, hantverk och textil. Att jobba med händerna är min terapi, det gör att jag mår bättre.”

- Majvold Rössberg, deltagare

”Jag skulle nog säga att det här konstverket handlar om Tjärna Ängar, ett ställe där alla i samhället får vara med, där du är välkommen var du än kommer ifrån och hur gammal eller ung du är. Tack vare att vi som deltagit varit så olika som människor har vi kunnat skapa helt unika plagg.”

- Fartun Nuur, deltagare

## KONST HÄNDER: TYNNERED

”En konstnär ställer helt andra frågor. De som medverkat på mötena har tagit ett steg längre i det tänkandet, att hitta nya perspektiv på platsen och vad konst kan tillföra. Det har skett ett lärande i den här processen som jag tror alla upplever som värdefullt.”

- Susanne Alfjord, områdeschef kultur och fritid, Västra Göteborg

”Statens konstråd har varit väldigt tydliga och noggranna med att det är ungdomarna som är centrala. Det är ett perspektiv vi själva strävar efter och med *Konst händer* har vi kunnat säga ”nej” till kompromisser och ”ja” till lösningar som passar Tyrolens ungdomar.”

- Susanne Alfjord, områdeschef kultur och fritid, Västra Göteborg

”Jag tycker det här projektet är bra. Vi har kunnat få igenom sådant som vi kämpat för länge och det har gått ganska snabbt. Att ha jobbat med konst, ljus och trygghetsfrågor på samma gång har gjort att vi fått ut mycket av arbetet och konstverket blev jättefint.”

- Rowaid Sadaawi, deltagare Tyrolen